

שיחה על רצף התרחשות העלילה בדגש על אוצר מילים

מטרת השיחה בהיבט התוכן היא להבין את הסיפור תוך הבנת הרקע של התקופה תוך יצירת הזדהות עם הקשיים, הדילמה תוך העשרת אוצר המילים.

במהלך הדיון על הרובד הגלוי והמשתמע, המורה יכתוב מילים וביטויים על הלוח על פי שיקול דעתו. ניתן להתייחס למילים וביטויים המופיעים בטקסט ולבאר אותם או להעשיר במילים המתארות רגשות מחשבות וכדו'. מילים וביטויים אלה ישמשו את התלמידים בכתיבה. התלמידים מעתיקים למחברותיהם את המילים שלמדו עד כה. במידה ויש להם מילון אישי, ניתן להעתיק את המילים ע"פ סדר א-ב.

העשרת השפה

נושאים מרכזיים	מילים בהקשר סמנטי (משמעותי) מתוך הטקסט	מילים להעשרה
המצב ברוסיה	חרדה, הגיעו מים עד נפש	מילים המביעות פחד : יראה, חרדה, חשש, אימה
שלושה חברים מחפשים פתרון	מטכסים עצה, החלטה גורלית	
שאל הנער מנסה להשיג אישור הגירה	סירוב, הגירה.	מילים המביעות שאיפה : השתוקקות, משאלה, בקשה
הסירוב, ההחלטה בעקבות הסירוב	שאיפה, מסירות נפש.	
שלושת החברים יוצאים לדרך	קור חודר לעצמות, אין נפש חיה.	
שאלת רב	חרוש קמטים, חיל ורעדה, על כף המאזניים, נטלו נפשם בכפם.	מילים המביעות מסירות : נאמנות, דבקות, הקרבה

שיחה תוך העשרת השפה

סרטון בכיתה ו'

שיחה תוך העשרת השפה

סרטון בכיתה ב'

העשרת השפה

נושאים מרכזיים	מילים בהקשר סמנטי (משמעותי) מתוך הטקסט	מילים להעשרה
המצב ברוסיה	חרדה, הגיעו מים עד נפש	מילים המביעות פחד : יראה, חרדה, חשש, אימה
שלושה חברים מחפשים פתרון	מטכסים עצה, החלטה גורלית	
שאל הנער מנסה להשיג אישור הגירה	סירוב, הגירה.	מילים המביעות שאיפה : השתוקקות, משאלה, בקשה
הסירוב, ההחלטה בעקבות הסירוב	שאיפה, מסירות נפש.	
שלושת החברים יוצאים לדרך	קור חודר לעצמות, אין נפש חיה.	
שאלת רב	חרוש קמטים, חיל ורעדה, על כף המאזניים, נטלו נפשם בכפם.	מילים המביעות מסירות : נאמנות, דבקות, הקרבה

משימות תקשוב להעשרת השפה

מעובד מתוך תוכנית הוראה להטמעת יעדי החינוך הלשוני – אגף לחינוך יסודי

הוספת מידע – מילים
נרדפות, ביטויים,
פתגמים וכדו'

ערך מילוני, ספרי יעץ,
סרטונים ועוד

הכנת מצגת עם
הסברים לאוצר
המילים

ייצוג גרפי - איורים,
תמונות, מפות, וכדו'

הכנת משחקים
להטמעת אוצר
המילים

דוגמאות למשחקי
מחשב להרחבת אוצר
המילים – באתר חינוך
יסודי

משימות תקשוב להעשרת השפה

הצעה
הטמעת אוצר המילים, תלמידי
כיתה ו' מכינים משחקי מחשב עם
תלמידי כיתה ב'.
דגש על הבנת המילים מתוך
הקשר

משחק תפקידים

מטרת משחק התפקידים ליצור הזדהות עם הדמויות ולהרחיב את משמעות הטקסט. מומלץ להוסיף אביזרים, פריטי לבוש וכיו"ב.

הכיתה מתחלקת ל 6. כל קבוצה מתכננת משחק תפקידים לפי הנושא תוך שימוש במילים וביטויים שנלמדו ורשומים על הלוח.

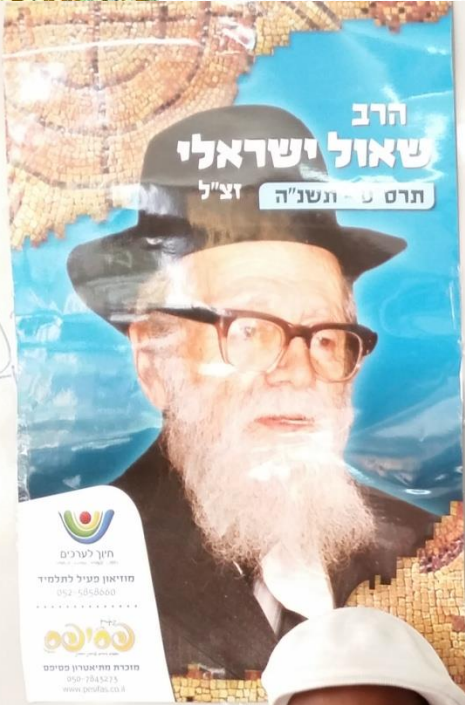
משחק תפקידים

קבוצה 1

נכנסים למנהרת הזמן...ונכנסים לאווירה (ניתן להשמיע מנגינה
רוסית מוכרת)
קבוצה 1 - ימי המשטר הקומוניסטי ברוסיה
כיצד הולכים ברחובות בחרדה?

כיצד לומדים תורה בסתר ?

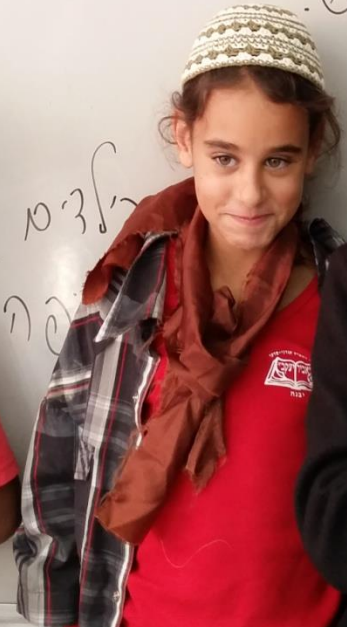
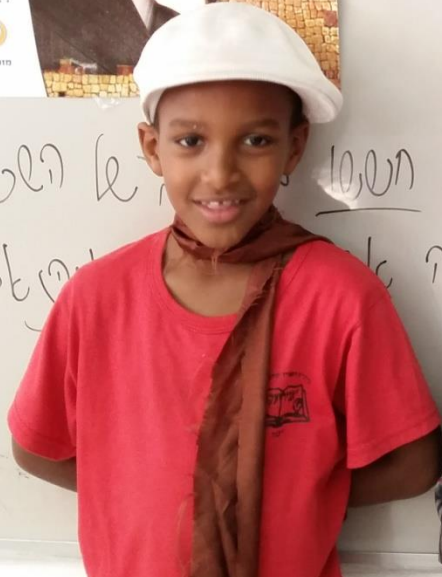

כ"ב בחודש חשוון תשע"ה

מאכל הקור אכל האור
↓ ↓
מאכל ילדים מאכל

חלוקה :
מאכל
א' מ' ש' ל'
חלוקה :
מאכל

ילדים חשון
א' מ' ש' ל'
מאכל

משחק תפקידים

קבוצה 2

שיחה בין שלושת הנערים.
מה הבעיה? איך מתנהגים? (מגיפים חלונות, לוחשים,
מסתכלים מצד אל צד וכדו')
ההצעה (שאלו מציע – להשיג אישור הגירה)
כיצד הם מקבלים את ההצעה (שמחה, התלהבות, דאגה..)

.....

משחק תפקידים

קבוצה 3

— בקשת אשרת יציאה.
הכנה: מחפש בגד מתאים, על מה הוא חושב?
המפגש עם הפקידים: מחכה בתור הארוך זמן רב, שלג, כפור, רועד מקור
אבל לא מוותר.
כיצד הוא מנסה לשכנע את הפקידים? מה אומר? מה עושה? האכזבה,
מראה פניו, הרהורים
שאלו חוזר לחבריו ...

סרטון
בקשת אישור הגירה

משחק תפקידים

קבוצה 4

חברים ממתנים לשאול
כיצד מחכים שני החברים לשובו של שאול? דואגים
לשלומו... האם יגיע בשלום? האם יצליח לשכנע את
פקידי ההגירה? משוחחים ביניהם מצב רוחם נע ביו
שמחה לעצב.. שמחה לעצם המחשבה שיוכלו לעלות
לא"י, עצב שמא נכשל שאול במשימתו... לפתע נפתחת
הדלת, שאול עומד בפתח..

משחק תפקידים

קבוצה 5

המפגש בין שאול וחבריו
כיצד מקבלים החברים את הבשורה הרעה? אבלים,
מרכינים ראש בצער .. איך מגיב שאול? מרים ראש,
גמלה בליבו ההחלטה הוא קורא : לא עוד! לא ניתן
להישאר במחנק הרוסי כשהנשמה שואפת ללמוד תורה.
עלינו לצאת מכאן ויהי מה. כיצד מגיבים החברים?
מביעים את דעתם , אחד בעד ואחד נגד מה אומר
כל אחד מהם? ..וההחלטה - לשאול שאלת רב .

סרטון קבלת החלטה

משחק תפקידים

קבוצה 6

בית הרב של מוסקבה
בבית הרב – השאלה העומדת על הפרק האם מותר
להם לסכן את חיי הגוף למען חיי הנשמה? שאלה הרת
גורל... כיצד מגיב הרב? הרב חרוש הקמטים מתלבט...
חושב... מחליט להפיל גורל לפי הגר"א כפי שלמד מאביו
.. מה התוצאה? כיצד מגיבים שאול וחבריו? .. כיצד
מעודדים זה את זה? .. יוצאים לדרך..

סרטון התייעצות עם הרב
כיתה ב'

פעילות כתיבה

**פעילות הכתיבה מזמנת לתלמידים שימוש באופן אקטיבי באוצר המילים
שנלמד וכן מאפשרת להם להביע את הידע
והערכים שלמדו.**

בשלב הראשון התלמידים מעתיקים למחברת/מילון אישי את המילים מהלוח.

בשלב הבא המורה מלמד בהוראה מפורשת את ההיבט שבחר לקידום הכתיבה בהתאם למטרות שהוגדרו. למשל: צורך בהרחבות/הימנעות מעודפות, התייחסות למבנה הרטורי של סיפור, מילות קישור המתארות זמן ועוד.

ניתן לראות במהלך שיעור "עופרים" תהליך טרום כתיבה וכעת התלמידים יכתבו סיפורים. בהיבט רפלקטיבי ניתן "לשאוב" ידע וכלים מהתהליך עד כה:

תוכן - משחקי התפקידים השונים הציפו מגוון רעיונות

מבנה - התלמידים נחשפו לרכיבי התבנית הסיפורית.

לשון - "אוצר" של מילים.

דוגמאות לנושאים לכתיבה:

* כתיבה בזיקה ישירה לסיפור

* כתיבה בזיקה עקיפה לסיפור

* נקודת מוצא מעולמם של המשתתפים

נבקש מהתלמידים רעיונות לכתיבה

דוגמה לנושאים לכתיבה:

בזיקה ישירה לטקסט

❖ שיחה גורלית בין הרב ישראלי וחבריו.

❖ המסע לארץ ישראל

בזיקה עקיפה לטקסט

❖ החלטה גורלית

❖ התגברתי והצלחתי

❖ למדתי מדמותו של הרב ישראלי

הסיפורים מאוגדים בקלסר

דוגמא לסיפור של תלמיד - טיוטה ראשונה

סיפור ישראלי

מאת: תאיר וליאור

אנו רוצות לספר לכם על משפחה מעניינת ומרתקת במיוחד משפחת כהן. משפחת כהן היא משפחה רגילה וטובה שאוהבת לארח ולהכניס אורחים. למשפחת כהן יש שלוש בנות ובן אחד ששמו מאור. בהיותו ילד קטן היה אומר לאמו שוב ושוב: אימא מתי אני אהיה חייל? ואמו הייתה עונה לו: מאורי, עוד כמה שנים שתצמח ותגדל תהיה בעזרת ה' חייל בצה"ל.

והנה חלפו השנים ומאור גדל ובהיותו בן 18 התגייס לצה"ל והחליט החלטה גורלית להיות קרבי למרות שהוא בן יחיד. במלחמת צוק יתן שהתקיימה ביולי 2014 ניכנס מאור יחד עם חבריו לעזה. אמא שלו לא הפסיקה לדאוג בכל פעם ששכח להתקשר ולעדכן שהוא בסדר. כשבועיים לאחר שנכנס, בא המפקד להוריו של מאור ואמר: אני מצטער מאוד אבל מאור נפגע מצבו קשה. בכיס מכנסיו מצאו מכתב שבו הוא מודה להוריו על שאישרו לו להתגייס לקרבי

תהליכי טיוט ושכתוב

המורה יוביל תהליכי טיוט ושכתוב בהתאם לידע הקודם שנלמד ולמטרות לקידום הכתיבה . חשוב לבנות את המחונן יחד עם התלמידים ולזמן הערכת עמיתים.

העשרת השפה

תכונות

רגשות

מחשבות

פעולות

מראה חיצוני

תוכן ומבנה

האם הסיפור מעניין וכולל את הפרטים החשובים של:

המבנה הסיפורי (פתיחה, אירוע מאתחל, שיא, התרה, סיום)

האם הסיפור מכיל הרחבות (איכות התוכן)?

(פרטים על הרקע הסביבה, הדמויות, התרחשות האירועים מחשבות, רגשות מניעים ותגובות)

האם הסיפור לכיז ומקושר?

(קיימת לכיזות רעיונית, הגיונית, רלוונטית

, שימוש במילות קישור איזכורים וציני שיח)

לשון

האם יש שימוש באוצר מילים מגוון?

(משפטים ארוכים ומורכבים, דיבור ישיר)

האם מבנה המשפטים תקין?

(תקינות מורפולוגית ותחבירית)

האם יש הקפדה על סימני פיסוק?

האם הכתיב תקין?

האם כתב היד קריא?

האם הכתיב תקין?

האם כתב היד קריא?

הסיפור אחרי השכתוב.

הערכת
השימוש
באוצר
מילים

סיפור ישראלי

מאת: תאיר וליאור

אנו רוצות לספר לכם על משפחה **מעניינת ומרתקת** במיוחד משפחת כהן. משפחת כהן היא משפחה רגילה וטובה שאוהבת לארח ולהכניס אורחים. **בעיקר חיילים בודדים.**

למשפחת כהן יש שלוש בנות ובן אחד ששמו מאור, ילד **עם שימחת חיים שהעריץ את החיילים ורצה להיות דומה להם.**

בהיותו ילד קטן היה אומר לאמו שוב ושוב: "אימא מתי אני אהיה חייל?" ואמו הייתה עונה לו: "מאורי, עוד כמה שנים שתצמח ותגדל תהיה בעזרת ה' חייל בצה"ל".

והנה חלפו השנים ומאור גדל **ונהיה לבחור חזק ואמיץ** ובהיותו בן 18 התגייס לצה"ל והחליט **החלטה גורלית** להיות קרבי למרות שהוא בן יחיד.. במלחמת צוק איתן ניכנס מאור יחד עם חבריו לעזה. אמא שלו לא הפסיקה **לחשוש לגורלו ולשלומו. יראה ופחד תקפו אותה** בכל פעם ששכח להתקשר ולעדכן שהוא בסדר. כשבועיים לאחר שנכנס, בא המפקד להוריו של מאור ואמר: "אני מצטער מאוד אבל מאור נפגע ונפצע קשה. בכיס מכנסיו **מצאנו** מכתב שבו **הוא מודה לכם על כך שאישרתם לו** להתגייס לקרבי **ולשים נפשו בכפו, למסור נפשו בעד ארצנו"**

סרטון תלמידים מעריכים סיפור

- פרסום

הסיפורים יוצגו בסביבה הלימודית או בבית הספר, וכן בפורום "הסופרים הצעירים" שבאתר האינטרנט של החמ"ד.

- פעילות בסביבה מתוקשבת

המשתתפים יכתבו משוב לסיפורים שכתבו אחרים.

- השתתפות בתחרות "מרוץ הצבי"

כל בית ספר יבחר שני סיפורים להשתתפות בתחרות כתיבת סיפורים "מרוץ הצבי". להרשמה יש לפנות לזהבה פלד, רכזת תוכנית "הצבי עופרים", כתובת דוא"ל

[.zehavapeled@gmail.com](mailto:zehavapeled@gmail.com)

למידה משמעותית

כיצד עקרונות אלו באו לידי ביטוי בהדגמה זו?

○ ערך: כיצד הלמידה נקשרת לעולמו הערכי של הלומד ונותנת לו חשיבות באמצעות הזדהות עם החומר הנלמד ברמה אישית וחברתית?

○ מעורבות: כיצד הלומד פעיל ומעורב לאורך תהליך הלמידה?

○ רלוונטיות: כיצד הלומד יכול ליישם את הנלמד לצרכיו ברמה העיונית ובחיי היום יום?

בהצלחה